

Bemærkninger til forslaget

Udvalget til revision af førtidspensionslovgivningen har i sin betænkning nr. 898 af februar 1980 afgivet indstilling om etablering af et forenklet pensionssystem med enhedskarakter, der bevarer forbindelsen til alderspension, og som omfatter aldersgruppen 18-66 år, uanset køn og civilstand, og hvor ydelserne tilkendes efter behov.

Behov foreligger, når en person ikke har og ikke kan forventes at få en indkomst, der er tilstrækkelig til sin forsørgelse på rimelig måde. Dette behov skal konstateres i hvert enkelt tilfælde og må bero på en konkret vurdering. Der stilles ingen betingelser for årsagerne til behovet.

Det konstaterede behov for forsørgelse må være varigt, og herved forstås, at behovet ikke kan afhjælpes ved behandling, revalideringsforanstaltninger eller på anden måde, hvorved den pågældende på ny bliver i stand til at klare sig.

Et tildelingskriterium, der lægger afgørende vægt på behovet for varig forsørgelse, supplerer de eksisterende tildelingsregler ved mellemste og højeste invalidepension, hvor det er en lægeligt betinget nedsat erhvervsevne, der udmåles ved, at revaliderings- og pensionsnævnet vurderer størrelsen af den indtjening, den pågældende kunne erhverve ved egen indkomstmæssig placering set i forhold til den indkomst, raske mennesker med en tilsvarende placering kunne opnå.

De nuværende regler bygger på en forestilling om, at nedsat erhvervsevne er ensbetydende med nedsat indtjeningsevne. Fra såvel praksis som forskning på området ved man, at dette ikke har hold i virkeligheden. En selektiv erhvervsplacering kan f.eks. fuldt ud kompensere for en nedsat erhvervsevne, dvs. en uændret indtjeningsevne, medens beskedne begrænsninger i erhvervsevnen - i andre situationer - kan ophæve indtjeningsevnen fuldstændig.

Resultatet er, at man i dag har lagt mere vægt på lovens bestemmelse om, at der kan anlægges en samlet socialmedicinsk vurdering, hvilket også er kommet til udtryk gennem en udsendt vejledning fra sikringsstyrelsen.

Lovens hårfine grænse på $\frac{1}{3}$ og $\frac{1}{2}$ af erhvervsevnen er således vanskelig at anvende i praksis. Vurderingen går i stedet hyppigt på, om der er mulighed for placering i erhvervslivet, og såfremt dette ikke er tilfældet, om der er et bæredygtigt lægeligt grundlag. Vurderingen bliver herefter i vidt omfang en søgen efter et lægeligt grundlag.

Ofte lægges en betydelig vægt på speciallægeerklæringer. Den lægelige indikation er alligevel i mange tilfælde vanskelig at finde og tvivlsom på afgørelsestidspunktet. Dette har bl.a. medført, at man har tildelt laveste invalidepension i tilfælde, hvor det lægelige grundlag for tilkendelsen af mellemste invalidepension måtte anses for tvivlsomt, selv om ansøgeren ikke havde erhvervsindtægt til supplerer af pensionen.

Behovet for at erstatte laveste invalidepension med en højere ydelse efter et socialt kriterium er således åbenbart.

Kravet om et bæredygtigt lægeligt grundlag har betydet, at invalidepension ikke kunne stå alene som førtidspension. Den suppleres af mere socialt bestemte pensionsformer, således førtidig folkepension for de 60-67-årige og for de 55-60-årige (juniorpensionen), enkepension, pension til enlige kvinder fra 62 års alderen og hustrutillæg til pensionister, når hustruen er mellem 62 og 67 år.

Det samlede resultat er et pensionssystem, der i dag ikke hænger sammen, og hvor der er såkaldte »grå« områder, hvor f.eks. det lægelige grundlag er for svagt til tilkendelse af invalidepension, men hvor den pågældende er for ung til at få tilkendt den såkaldte juniorpension eller anden førtidspension.

En anden gruppe i det nuværende system, der kommer i klemme, er de personer, der er for raske til at få sygedagpenge og for syge til at få arbejdsløshedsunderstøttelse. Er behovet for varig forsørgelse til stede, henvises i dag til bistandslovens regler om varig hjælp.

Den eneste udvej ud af disse problemer er, at man supplerer det lægelige kriterium med et tildelingskriterium: konstateret behov for varig forsørgelse.